

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 10Csp/206/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819206679
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kopina
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8819206679.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Martinom Kopinom v spore žalobcu: POHOTOVOŠŤ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava - Staré Mesto, IČO: 35807598, zast. JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka AK Majerníkova 3/A, Bratislava proti žalovanej: M. T., D.. XX.X.XXXX, W. XXX/XX, S. D. H.L., o zaplatenie sumy 190 eur s prísl., t a k t o

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 190 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 146 eur od 25.11.2016 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žiadna zo strán n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 190 eur spolu s prísl. a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že žalobca ako veriteľ a žalovaná ako dlžník dňa 24.11.2015 uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX na základe ktorej poskytol žalovanej úver vo výške 200 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený s úverom. Odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov je vo výške 56 eur a úrok vo výške 47,00 % ročne z poskytnutého úveru. Obaja sa dohodli, že neuhradením ktorejkoľvek splátky dohodnutej riadne a včas, žalovaná sa zaväzuje zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu v sume 33 eur. Vzhľadom na to, že žalovaná neplnila riadne a včas svoj záväzok, žalovaná stratila výhodu splátok a splatným sa stal celý dlh. Žalovaná sa zároveň zaviazala uhradiť žalobcovi za každú zaslanú upomienku 30 eur, dohromady teda 180 eur. Žalovaná doposiaľ uhradila žalobcovi sumu 10 eur. Žalobca si teda v konaní uplatňuje nárok na zaplatenie istiny vo výške 190 eur, odplatu v sume 56 eur, zmluvnú pokutu vo výške 33 eur, poplatky za upomienky v sume 180 eur a zmluvný úrok 47,00 % ročne zo sumy 200 eur od 24.11.2015 do 5.9.2016, zo sumy 190 eur od 6.9.2016 do zaplatenia a zákonný úrok 5 % ročne zo sumy 146 eur od 25.11.2016 do zaplatenia.

2. V danom prípade je teda predmetom konania zaplatenie sumy 190 eur s prísl.. S poukazom k uvedenému súd dňa 24.9.2020 v súlade s § 297 a § 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vyhlásil v danej veci rozsudok bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo uverejnené na úradnej tabuli tunajšieho súdu dňa 16.9.2020.

3. Podľa § 297 CSP, súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak a) sa vo veci rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa, b) ide iba o

otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1000,- eur.

4. Keďže boli splnené zákonné podmienky, súd v danej právnej veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.

5. Žalovaná sa k žalobe nevyjadrila.

6. Žalobca k žalobe doložil Zmluvu o spotrebiteľskom úvere a Všeobecné podmienky poskytnutia spotrebiteľského úveru (ďalej len VOP) a zistil nasledujúci skutkový stav:

7. Žalobca a žalovaná ako klient uzavreli dňa 24.11.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 200 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v 12-tich mesačných splátkach, počnúc dátumom prvej platby dňa 24.11.2015 a zaplatiť úrok za poskytnutie úveru v sume 94 eur, pri výške úrokovej sadzby 47,00 % ročne a odplatu v sume 56 eur, čo predstavuje RPMN vo výške 28,00 % a priemernej RPMN na trhu vo výške 23,66 % spolu teda 350 eur.

8. Podľa čl. 12 VOP, veriteľ upozorňuje spotrebiteľa, že v prípade nesplatenie spotrebiteľského úveru vznikne za podmienok stanovených v zmluve spotrebiteľovi povinnosť zaplatiť dohodnutú čiastku za upomienky, okamžite splatiť celý dlh, povinnosť platiť úroky z omeškania, nahradiť škodu vo výške nekrýtej úrokom z omeškania, zmluvnú pokutu a uhradiť náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s uplatnením práva a veriteľovi vznikne právo na realizáciu zabezpečenia uvedeného v zmluve, právo na odstúpenie od zmluvy a/alebo právo domáhať sa svojich práv na príslušnom orgáne.

9. Zo zmluvných dojednaní vyplýva, že zmluvné strany sa dohodli na tom, že ak spotrebiteľ neuhradí jednotlivé splátky v lehote ich splatnosti dohodnutej v tejto zmluve, spotrebiteľ sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 33 eur za neuhradenie celkovej čiastky úveru a spotrebiteľ sa zaväzuje uhradiť veriteľovi za každú upomienku zaslanú v zmysle ust. § 9 ods. 11 zákona č. 129/2010 Z. z. čiastku 30 eur a to do 5 dní od doručenia písomnej výzvy na úhradu.

10. Podľa § 261 ods. 6, písm. d) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka platného a účinného v rozhodnom období (ďalej len „Obchodný zákonník“), touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716).

11. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

12. V zmysle § 1 ods. 2 zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), účinného v čase uzavretia zmluvy, spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

13. Podľa § 2 písm. a), b) zákona o spotrebiteľských úveroch, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania a veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

- a) druh spotrebiteľského úveru,
- b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatváraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,
- c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- d) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- n) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- q) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- r) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- s) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,
- t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,
- u) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- v) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- w) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- x) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 23,
- y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota

ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

15. V zmysle § 52 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

17. Ako vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

18. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

19. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

20. Podľa § 517 ods.1 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

21. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z.

22. V zmysle § 3 nariadenia v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

23. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné, a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

24. Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich

použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

25. V tomto prípade ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral právny predchodca žalobcu ako dodávateľ a žalovaný ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy, ako aj obsah úverových podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovaného privodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Súd má za to, že tým, že na daný právny vzťah bol použitý režim Obchodného zákonníka, došlo by k znevýhodneniu postavenia žalovaného ako spotrebiteľa v danom právnom vzťahu.

26. Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“). Nepochybne zmluva uzavretá medzi stranami sporu je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Pri závere o tom, že spornú zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

27. Ďalej súd zistil, že podľa zmluvy sa predmetný právny vzťah mal okrem iného riadiť príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka.

28. V slovenskom právnom poriadku existuje duálna právna úprava záväzkov, pričom rozlišujeme ich občianskoprávnu a obchodnoprávnu úpravu. Vzťah dvoch kódexov súkromného práva a to Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka je vzťahom *lex specialis* ku *lex generalis*, pričom použitie Občianskeho zákonníka je subsidiárne - právne vzťahy podriadené režimu Obchodného zákonníka sa budú riadiť Občianskym zákonníkom v tých otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje. V rámci obchodno-záväzkových vzťahov existuje aj skupina vzťahov, ktoré môže označiť ako fakultatívne obchodné záväzkové vzťahy, v ktorých si zmluvné strany môžu v súlade so zásadou zmluvnej voľnosti dohodnúť obchodnoprávny režim svojho záväzku (§ 262 Obchodného zákonníka).

29. Obchodný zákonník aplikáciu právnej úpravy inštitútu spotrebiteľských zmlúv nevyklučuje, ani komplexne neupravuje osobitným spôsobom a ide o kogentné ustanovenia Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné ju v skutkovo relevantných právnych vzťahoch aplikovať, pričom nie je relevantné či ide o relatívne obchodný záväzkový vzťah, absolútny obchodný záväzkový vzťah alebo fakultatívny obchodný záväzkový vzťah.

30. Právna ochrana spotrebiteľa je jednou z priorit oblastí záujmu nielen práva Európskej únie ale aj nášho právneho poriadku. Nie je prípustné, aby sa kogentné normy určené na ochranu spotrebiteľa obchádzali zvolením iného zákona, ktorý primárne nie je určený na úpravu či realizáciu spotrebiteľských vzťahov, t.j. vzťahov, ktoré vznikajú pri nákupe tovarov a poskytovaní služieb spotrebiteľom, ktorí nekonajú pri uzatváraní zmluvy v rámci svojej podnikateľskej či inej zárobkovej činnosti. Zvolenie režimu Obchodného zákonníka nie je prípustné v prípadoch tzv. typových spotrebiteľských zmlúv, keď z celého kontextu uzatvorenej zmluvy je zrejmé, že sa uzatvára v zmysle Obchodného zákonníka len preto, aby sa vylúčili právne normy určené na ochranu spotrebiteľa. Nie je ani prípustné, aby dvom spotrebiteľom v porovnateľnej situácii neboli garantované rovnaké právne prostriedky a ochrana len s ohľadom na to, dodávateľ zvolí režim iného zákona. Aj pri zmluvách uzatváraných v zmysle Obchodného zákonníka je potrebné pri realizácii či aplikácii práva postupovať podľa ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v

Občianskom zákonníku či osobitných právnych predpisoch ako napr. zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o ochrane spotrebiteľa.

31. Na základe vyššie uvedeného súd vyhodnotil zmluvný vzťah medzi stranami sporu ako spotrebiteľskú zmluvu.

32. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že žalobca a žalovaná ako klient uzavreli dňa 24.11.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 200 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v 12-tich mesačných splátkach, počnúc dátumom prvej platby dňa 24.11.2015 a zaplatiť odplatu za poskytnutie úveru spolu s úrokom v sume 94 eur, pri výške úrokovej sadzby 47,00 % ročne a odplatu v sume 56 eur, čo predstavuje RPMN vo výške 28,00 % a priemernej RPMN na trhu vo výške 23,66 %. Dátum konečnej splatnosti bol stanovený na deň 24.11.2016. V prospech žalobcu žalovaná uhradila sumu 10 eur.

33. V ďalšom sa súd zaoberal jednotlivými nárokmi tvoriacimi žalovanú sumu.

34. Súd priznal len čistý rozdiel medzi poskytnutou istinou 200 eur a vrátenými 10 eur. Priznal zákonný úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 25.11.2016 do zaplatenia, teda od zosplatenia, ale priznal ho len zo sumy 146 eur, pretože takto znel petit žaloby. V ďalších častiach súd žalobu zamietol pre neprijateľné zmluvné podmienky a z nich vyplývajúce nároky, resp. z nárokov, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi - tie predstavujú občiansko-právnu úžeru podľa §39a Občianskeho zákonníka - odplatu, zmluvnú pokutu, poplatky za upomienky 180 eur a zmluvný úrok vo výške 47 % ročne. Úroková miera podobného úveru v bankách v čase poskytnutia úveru (november 2015) činila úrok 6,42 % p.a.. Z toho je zrejmé, že dohodnutý ročný úrok z úveru medzi účastníkmi v danom prípade bol vyšší o 40,58 % ako bola priemerná úroková miera z úverov poskytovaných v tomto období bankami.

35. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009).

36. Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. V danom prípade teda ide o neprimerané vysoké úroky, ktoré boli dojednané v rozpore dobrými mravmi, preto je s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka zmluva o úvere v časti odplaty neplatným právnym úkonom. „Aj keď podľa slovenskej právnej úpravy nie je civilnoprávna úžera explicitne upravená, odporuje dobrým mravom a ustanoveniu § 39 OZ. Absolútne neplatným právnym úkonom je aj úver, poskytnutý pri zneužití tiesne alebo aj ľahkovážností za neprimerané protiplnenie (úroky, poplatky). V konečnom dôsledku ide o skutkovú podstatu trestného činu úžery, len na trestnoprávny postih chýba úmysel. Ľahkomyselnosť sice nie je v § 235 Trestného zákona súčasťou skutkovej podstaty, ale na účely tzv. civilnoprávnej úžery okruh kvalifikačných kritérií nie je taxatívny (porov. rozhodnutie rak. Najvyšší súdny dvor OGH 3Ob 816/53). K otázke tzv. civilnoprávnej úžery a z tohto dôvodu neplatnosti zmluvy úverovej povahy teda k skutkovej podstaty trestného činu úžery pri nepreukázaní úmyslu odvolací súd poukazuje na rozsudok NS ČR 21Cdo 1484/2004. Pre tzv. civilnoprávnu úžeru je právny úkon absolútne neplatný pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 OZ).“ Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. septembra 2013 č. k. 3Co 151/2013.

37. Z vyššie citovaného rozhodnutia tiež vyplýva, že „Odvolací súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu o 100% priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami a ak veriteľ využije tieseň spotrebiteľa, jeho neskúsenosť, ľahkomyselnosť, rozrušenie, prípadne slabomyselnosť. Aj pri nedbanlivosti veriteľa ide o vykorisťovanie spotrebiteľa a v takomto prípade je úverová zmluva neplatná v celom rozsahu. Poskytovanie úverov je citlivá agenda a pre odbornú starostlivosť veriteľa sa musí vyžadovať proaktívny prístup k zisteniu vhodnosti úverových podmienok (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov; čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné

za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.“ Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014 (porovnaj aj Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/220/2014 zo dňa 27.11.2014).

38. Vo vyššie uvedených rozhodnutiach tak súd považoval za rozporné s dobrými mravmi poskytnutie úveru spotrebiteľovi za cenu prevyšujúcu priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené závery aj preto súd považoval dohodu o výške úrokov za absolútne neplatnú (§ 41 Občianskeho zákonníka).

40. Kauza úverového právneho vzťahu spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia peňažných prostriedkov má dlžník (prijímateľ úveru) platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje (úverové obdobie); v takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov (porov. Štenglová/Plíva/Tomsa a kol., Obchodní zákonník, komentár 9. vydání C.H.BECK str. 1153).

41. Úverové obdobie teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú, medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Pokiaľ však si účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby (do splatnosti úveru) nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Jeho typickým znakom v občianskoprávných veciach je jeho administratívny strop (limit).

42. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998, dohodnuté úroky, t.j. zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, resp. jeho splátok. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.

43. Takýto záver Najvyššieho súdu SR je logický a je potrebné s ním súhlasiť, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi konania. (v ostatnom viď Rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 5Co/69/2018-92). Za obdobné konanie už bola právnomu predchodcovi žalobcu zo strany Slovenskej obchodnej inšpekcie v Prešove Rozhodnutím č. P/0331/07/11 zo dňa 25.11.2011 uložená pokuta 40.000 eur, pričom tento poskytovateľ, ako aj mnohí iní, od súdneho vymáhania nárokov vyplývajúcich z týchto nekalých podmienok stále „neupustili“. Uvedené zmluvné podmienky spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Správny orgán zmluvnú pokutu vo výške 10% z dlžnej Splátky bez ohľadu na dĺžku omeškania považuje ako neprimeranú sankciu spojenú s nesplnením záväzku v zmysle § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka o to viac, keď spotrebiteľ je povinný uhradiť účastníkovi konania okrem toho i sankčný úrok podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ale aj nahradiť škodu podľa VOP. Je neprijateľné, aby účastník konania viacnásobne postihoval spotrebiteľa za porušenie tej istej povinnosti.

44. Úroková miera dohodnutá medzi účastníkmi niekoľkonásobne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, preto je takéto dojednanie neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na vyššie uvedené závery súd považoval dohodu o výške úrokov za absolútne neplatnú. Pokiaľ sú úroky neplatné nemožno ich ďalej moderovať. Poskytnutý úver je z uvedeného dôvodu bezúročný.

45. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/114/2014 vo veci žalobcu Profi Credit Slovakia s.r.o. o nárok na zaplatenie zo zmluvy o revolvingovom úvere, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

„Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.“

46. Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

47. Žalovaná sa s plnením svojho peňažného záväzku dňom nasledujúcim po dni vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru dostala do omeškania, preto ju súd zaviazal zaplatiť aj úrok z omeškania v súlade s príslušným ustanovením Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády a to tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a predstavuje výšku 5 % ročne tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

48. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

49. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

50. Súd nepriznal žiadnej zo strán náhradu trov konania, pretože miera úspechu a neúspechu na oboch stranách je zhruba rovnaká, ak súd vychádza aj z uplatnenej časti pohľadávky, ktorú v druhom výroku žalobcovi nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v príslušnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.